

Landsmødeberetning fra formanden 2020-2022

Denne beretning afgives desværre igen under usædvanlige omstændigheder: Vi har fortsat været ramt af corona-restriktioner, som nødvendiggjorde udsættelse af Ruslandskonferencerne nr. 32 og 33 fra hhv. 2020 og 2021 til 2022. Begge blev anholdt, med tilpasset dagsorden, 17. marts og 6. maj, og var i høj grad påvirket af det store chok for os alle: den russiske militærinvasion i Ukraine 24.2.2022.

Det var nødvendigt i denne situation, som kom bag på de fleste iagttagere, at melde hurtigt ud. Jeg takker landsledelsen og lokalafdelingerne for deres opbakning til den af mig som landsformand udsendte pressemeddelelse, som heldigvis er blevet positivt optaget af alle undtagen enkelte stærkt regeringstro herboende russere. Det har således været muligt at bevare foreningens gode agtelse i det NGO-samarbejds miljø, vi snart i mange år har været en aktiv del af, og som bl.a. tæller partnerne i de to konferencer på Christiansborg i foråret, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, DanskNGO-Østersønetværk, FN-forbundet og Udenrigspolitisk Selskab.

Desværre så daværende formand for lokalafdelingen i Region Syddanmark og landsnæstformand Kim Frederichsen sig nødsaget til offentlig at tage afstand fra DRF efter invasionen. I betragtning af den enestående indsats, han i flere år har ydet for landsforening og lokalforening, og i betragtning af, at han var udset til at blive min efterfølger som landsformand, har dette været en hårdt slag for Landsforeningen. Jeg er landsledelsen megen tak skyld for hjælp i denne vanskelige situation, og bestyrelsen for Københavnsafdelingen, som har haft ansvaret for den sidste udstilling, vi nåede at få afholdt på det Russiske Center for Videnskab og Kultur i Vester Voldgade 11 – den af Wistifonden for International Forståelse finansierede og i samarbejde med Sakharov-centret i Moskva udviklede plancheudstilling om den store russiske fysiker, nobelpristager og dissident Andrej Sakharov. Den blev åbnet den 20. februar med stor deltagelse fra mange sider og taler af både kulturinstituttets nye leder og mig selv – det mest ejendommelige præludium til det, der fandt sted fire dage tidligere! Udstillingen kan nu ses i Aalborg, og det er tanken at den skal vandre mange andre steder hen som et udtryk for det ”andet Rusland”, foreningen har stået for siden slutningen af 1980'erne.

De forløbne to år har unægtelig ikke bragt afspænding i verden, og heller ikke det traditionelt gode dansk-russiske naboskabsforhold kan siges at være intakt. Ruslandsturismen ligger efter krigsudbruddet i februar i år i ruiner. Direkte flyvninger mellem vore lande er ophørt, og da vi sidst inviterede en oplægsholder fra Moskva, måtte hun rejse til Danmark via Istanbul.

Samtidig oplever vi, det russiske samfund lukke mere og mere ned. Helt klart med konsekvenser foret civilsamfund, som har fået mindre og mindre plads at røre sig på gennem de seneste år. Putin har yderligere befæstet sin position, bl.a. ved de seneste forfatningsændringer, som formelt giver ham mulighed for at forblive på præsidentposten mange år endnu. Hvis der ikke kommer et voldsomt tilbageslag i forbindelse med den videre udvikling af krigen i Ukraine, og den internationale storkrise den har udløst. Eller hvis det nok usandsynlige skulle ske, at Putin pludselig, som Jeltsin ved århundredets begyndelse, annoncerer sin afgang med en undskyldning til befolkningen. Snarere virker det, som om han nu søger efter et nyt, virkelighedsfordrejende narrativ, efter at invasionen i Ukraine er kørt fast og en stor del af verden har vendt sig mod den.

Og gammel utryghed i nabolandene over for den gamle supermagt, med rødder helt tilbage til 1500-tallet, er blevet vakt til live igen.

Rusland er ikke blevet kernen i en ny supermagt, og dets BNP er stadig på ingen måde på højde med den gamle Sovjetunions. Og utilfredshed gærer i store dele af befolkningen. Putin har unægtelig gjort Rusland til en mere aktiv spiller på den internationale scene – stærkt hjulpet af det gamle "vestens" indbyrdes uenighed, mangelfulde krisehåndtering og indre polarisering. Men netop den er nu på vej væk som reaktion på hans uventede og hasarderede angreb på Ruslands største nabo i Europa, Ukraine, det mest radikale brud på den internationale retsorden siden Anden Verdenskrig.

For snart to år siden stillede jeg på denne plads spørgsmålet: ”Skal vi i denne situation frygte Rusland? Skal vi opruste? Skal vi opgive "fredsdividenden" og indstille os på en ny Koldkrig – eller det der er endnu værre?” Nu har Putin senest givet et klart svar, som er en grundlæggende udfordring også til os som Dansk-Russisk Forening. Her må det efter mit skøn være vores vigtigste opgave at fortsætte med den støtte til det ”menige” russiske samfund og dets stadig eksisterende frie organisationer og enkeltpersoner, som vi har samarbejdet med i årtier, bl.a. i forbindelse med samarbejdsprojekter som ”Grundtvig og Rusland”. Og tage godt imod de mange russere, som både i udland og hjemland stadig arbejder på virkeliggørelsen af de idealer om menneskelig frihed, værdighed og oplyst, tillidsfuldt samarbejde over grænser, vi deler med dem. Lad os fastholde erkendelse af, at uanset hvad vi mener om regeringen i Moskva, er Rusland er stadig Danmarks største naboland og en central aktør både i Østersøen og Arktis. Og vi har en lang tradition for fredelig sameksistens og samarbejde med det på så mange områder.

Jeg vil slutte med at takke medlemmer og landsledelseskolleger gennem 17 år for det gode samarbejde, vi har haft gennem hele den lange periode, hvor vi indtil 2013 sammen kunne glæde os over det samarbejde mellem vore nationer, som fik sin symbolske udtryk gennem genbegravelsen af enkekejserinden og de gensidige statsbesøg, og som prægedes af den stigende kontakt og turisme mellem russere og danskere. Det har været en god og rig periode at tjene som landsformand i. Jeg vil med særlig taknemmelighed mindes personer som Asger Pedersen, gennem mange år vores formand for Københavnsafdelingen og landsnæstformand, som i så høj grad medvirkede til at føre samarbejdet med Rusland ind i en ny tid og verden. Når jeg nu trækker mig tilbage som landsformand, er det noget, jeg allerede annoncerede for to år siden, og som hverken pandemi eller Putin vil få indflydelse på. Jeg har fuld tillid til, at den nye landsledelse vil være i stand til at videreføre det arbejde for gensidig forståelse og oplysning mellem danskere og russere, jeg har glædet mig over at have været en del af gennem de mange år. Igen: Tak til jer alle, også I russiske samarbejdspartnere, vi stadig har kontakt med. Og hold fast i Dansk-Russisk Forenings uafhængighed og stadig anerkendte plads i det danske civilsamfunds demokratiske netværk.

Og så til allersidst: En varm tak på foreningens vegne til de donorer, uden hvis bidrag foreningens projekter havde været umulige at gennemføre, herunder Hermod Lannungs Fond, som især har stået bag over 30 årlige Ruslandskonferencer, de fleste af dem på Christiansborg, en tak til Det Danske Folketing, som så generøst har stillet landets fornemste mødested til vores rådighed, en tak til vore utrættelige og kompetente tolke, af hvilke vi netop har måttet tage afsked med Sten Jacobsen, som blev begravet tidligere på måneden. En tak til Wistifonden – Folmer

og Helle Wistis Fond for International Forståelse, som har stået bag oprettelsen af Det Danske Kulturinstitut i St. Petersborg og bl.a. har været en forudsætning for at gøre den dansk-russiske konference-række "Grundtvig og Rusland" til virkelighed. En tak til alle gode venner og samarbejdspartnere i øvrigt – ingen nævnt, ingen glemt! Og en varm tak for den tillid, jeg har mødt som landsformand gennem så mange år!